

Олександр ІСТЕР

НОВА
УКРАЇНСЬКА
ШКОЛА

Зошит - ПОСІБНИК

3 МАТЕМАТИКИ

для 3 класу Нової української школи

Частина 4

ІНТЕГРОВАНІ ТЕМИ

«ПОГОДА ВДОМА»,
«Я – ЛЮДИНА»

Учня/учениці _____
клас

навчальний заклад _____

Ім'я та прізвище учня/учениці _____

3
пілотний
клас

УДК 51(075.2)
I-89

Автор ОЛЕКСАНДР ІСТЕР

Київ «ГЕНЕЗА» 2020

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ:

- (+) — постав відповідний знак арифметичної дії
- (=>) — постав відповідний знак порівняння
- (○) — обчисли «кругові» вирази
- (*) — виконай завдання підвищеної складності

Видатні українці

— розшифруй ім'я та/або прізвище видатної людини

— цікаві задачі для учнів неледачих

— виконай завдання із самопідготовки

Істер О. С.

I-89 Зошит-посібник з математики : навч. посіб. для 3 кл.
закл. заг. серед. освіти., у 4-х ч. Ч. 4 / О. С. Істер. —
Київ : Генеза, 2020. — 64 с. : іл.

ISBN .

Зошит-посібник у 4-х частинах призначено для учнів та
вчителів 3-х пілотних класів НУШ. Частину 4 розраховано
для використання протягом квітня-травня.

УДК 51(075.2)

ISBN

© Істер О.С., видавництво
«Генеза», 2020
© Видавництво «Генеза»,
оригінал-макет, 2020

Урок 107. Зміна частки при зміні дільника в кілька разів. Зчитування даних зі схем, діаграм

1 Данилко з Марійкою досліджували, як змінюється частка у виразах, коли збільшувати чи зменшувати дільник у кілька разів.

$$30 : 3 = 10$$

збіл. змен.
у 2 р. у 2 р.

$$30 : 6 = 5$$

$$18 : 6 = 3$$

змен. збіл.
у 3 р. у 3 р.

$$18 : 2 = 9$$

Після цього діти зробили висновок.

Якщо дільник збільшили зменшили у кілька разів при сталому діленому, то частка зменшилась збільшилась у стільки само разів.

Чи погоджуєшся ти із цим висновком? Так/Ні

2 Порівняй дільники у виразах кожного стовпчика. Обчисли вирази нижнього рядка, використовуючи значення відповідних виразів верхнього рядка.

$72 : 8 =$	$60 : 2 =$	$150 : 10 =$	$800 : 100 =$
$72 : 4 =$	$60 : 4 =$	$150 : 5 =$	$800 : 200 =$

3 Розв'яжи рівняння та пригадай назву природного явища, яке трапляється взимку.

$x : 35 = 12$ $x =$ (Н) $x =$ <hr/> $: 35 = 12$	$345 + x = 825$ $x =$ (Й) $x =$ <hr/> $345 + = 825$	$x - 216 = 254$ $x =$ (І) $x =$ <hr/> $- 216 = 254$
---	---	---

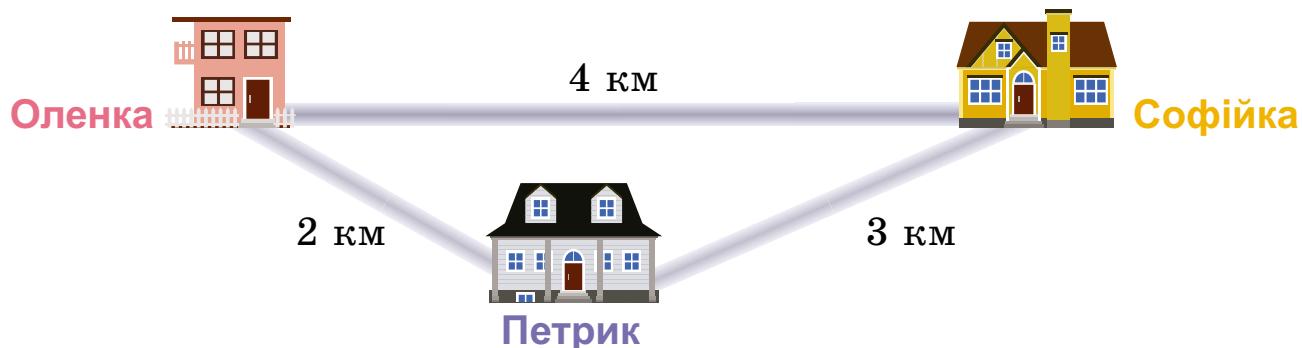
Розв'язки:

470	420	470	480

Слово:

4* Розглянь схему та дай відповіді на питання.

1) Яка відстань від будинка Оленки до будинка Петрика?

---

2) Оленка йде до Софійки зі швидкістю 2 км/год. Скільки часу вона йтиме? _____

3) З якою швидкістю має йти Петрик, щоб дійти до Софійки за 1 год? _____

4) Діти вирішили зустрітися в одного з друзів. У кого відбудеться зустріч, якщо двоє інших дітей сумарно пройдуть найменшу відстань? _____

5 Порівняй дільники у виразах кожного стовпчика. Обчисли вирази нижнього рядка, використовуючи значення відповідних виразів верхнього рядка.

$$45 : 9 = \quad 80 : 2 = \quad 140 : 10 = \quad 900 : 100 =$$

$$45 : 3 = \quad 80 : 4 = \quad 140 : 2 = \quad 900 : 300 =$$

6 Розв'яжи рівняння.

$$817 - x = 315 \quad 6 \cdot x = 120 \quad 80 : x = 16$$

Урок 108. Перевір свої досягнення

Варіант 1

1 Виконай дію.

$1) 68 : 2 =$

$2) 54 : 3 =$

$3) 45 : 15 =$

$4) 360 : 3 =$

2 Розв'яжи рівняння.

$1) 60 : x = 12$

$2) 2 \cdot x = 360$

3 Знайди значення виразу зручним способом.

$(18 + 24) : 3 =$

$(15 + 3) : 2 =$

4 Порівняй компоненти дій кожного стовпчика. Обчисли вирази нижнього рядка, використовуючи значення відповідних виразів верхнього рядка.

$5 \cdot 7 =$

$18 : 2 =$

$180 : 10 =$

$15 \cdot 7 =$

$54 : 2 =$

$180 : 5 =$

5 У саду зібрали 86 слив. З них 18 з'їли, а решту розклали порівну на 4 тарілки. Скільки слив було на одній тарілці?

1)

2)

Відповідь:

Варіант 2

1 Виконай дію.

$$1) \ 46 : 2 =$$

$$2) \ 72 : 3 =$$

$$3) \ 48 : 16 =$$

$$4) \ 840 : 4 =$$

2 Розв'яжи рівняння.

$$1) \ 70 : x = 14$$

$$2) \ 3 \cdot x = 480$$

3 Знайди значення виразу зручним способом.

$$(16 + 32) : 4 =$$

$$(17 + 7) : 3 =$$

4 Порівняй компоненти дій кожного стовпчика. Обчисли вирази нижнього рядка, використовуючи значення відповідних виразів верхнього рядка.

$$3 \cdot 9 =$$

$$16 : 2 =$$

$$160 : 10 =$$

$$12 \cdot 9 =$$

$$96 : 2 =$$

$$160 : 5 =$$

5 Разом з батьками діти виготовили 39 шпаківень. Перед Днем птахів вони зробили ще 12 шпаківень. Усі шпаківні порівну розвісили на 17 дерев. Скільки було шпаківень на кожному дереві?

1)

2)

Відповідь:

Урок 109. Розв'язування рівнянь, у яких права частина або один з компонентів подано числовим виразом.

Розв'язування задач

- 1** Розглянь, як розв'язано рівняння, у якого праву частину подано числовим виразом.

$$7 \cdot x = 48 - 13$$

$$7 \cdot x = 35$$

$$x = 35 : 7$$

$$x = 5$$

$$\overline{7 \cdot 5 = 48 - 13}$$

$$35 = 35$$

Чи зрозуміло тобі, як розв'язано рівняння? Так/Ні

- 2** Розглянь, як розв'язано рівняння, у якого дільник подано числовим виразом.

$$x : (17 - 8) = 5$$

$$x : 9 = 5$$

$$x = 5 \cdot 9$$

$$x = 45$$

$$\overline{45 : (17 - 8) = 5}$$

$$45 : 9 = 5$$

$$5 = 5$$

Чи зрозуміло тобі, як розв'язано рівняння? Так/Ні

- 3** Розв'яжи рівняння, у яких праву частину або один з компонентів подано числовим виразом.

$$x + 15 = 97 - 32$$

$$x \cdot (4 + 9) = 39$$

$$(93 + 15) - x = 40$$

Погода вдома

4 За клей-олівець та 4 одинакових зошити заплатили 119 грн. Клей-олівець коштує 27 грн. Скільки коштує один зошит?

1)

2)

Відповідь:

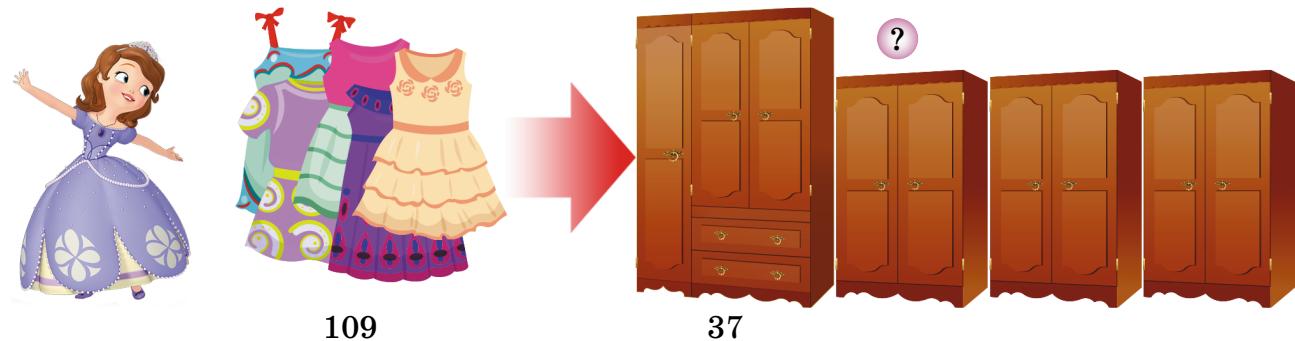
5 Розв'яжи рівняння, у яких праву частину або один з компонентів подано числовим виразом.

$$x - 14 = 42 - 19$$

$$7 \cdot x = 32 + 38$$

$$(42 + 18) : x = 5$$

6 У чарівної принцеси 109 суконь. 37 з них вона повісила у велику шафу, а решту – розвісила порівну в 3 малі шафи. Скільки суконь повісила принцеса в одну малу шафу?

1)

2)

Відповідь:

Урок 110. Розв'язування рівнянь, у яких один із компонентів подано виразом зі змінною.

Розрізнення кола та круга, позначення на рисунку елементів кола і круга (центр, радіус, діаметр).

Побудова кола за допомогою циркуля

1 Розглянь рівняння.

$$50 - (8 + x) = 22$$

У цьому рівнянні число 50 є зменшуваним, вираз $(8 + x)$ – від'ємником, а число 22 – різницею.

Отже, один з компонентів рівняння є виразом. Зверни увагу, як розв'язують такі рівняння.

Щоб знайти невідомий від'ємник, треба від зменшуваного відняти різницю. $50 - (8 + x) = 22$
 $8 + x = 50 - 22$

В отриманому рівнянні x – невідомий доданок.

Щоб знайти невідомий доданок, треба від суми відняти відомий доданок.

Чи зрозумілий тобі спосіб розв'язування цього рівняння? Так/Ні

$$\begin{array}{r} x = 20 \\ \hline 50 - (20 + 8) = 22 \\ 50 - 28 = 22 \\ 22 = 22 \end{array}$$

2 1) Яким компонентом у рівнянні $(x - 12) + 45 = 70$ є вираз $(x - 12)$?

2) Розв'яжи рівняння.

$$(x - 12) + 45 = 70$$

Як знайти невідомий?

3 1) Яким компонентом у рівнянні $(x + 15) - 20 = 40$ є вираз $(x + 15)$?

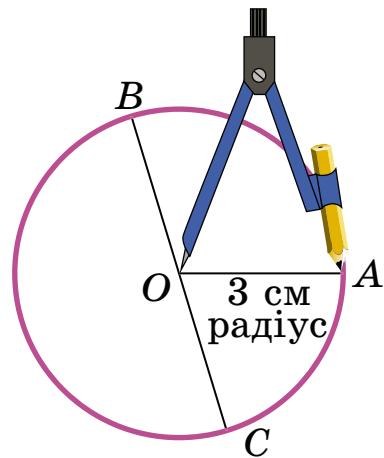
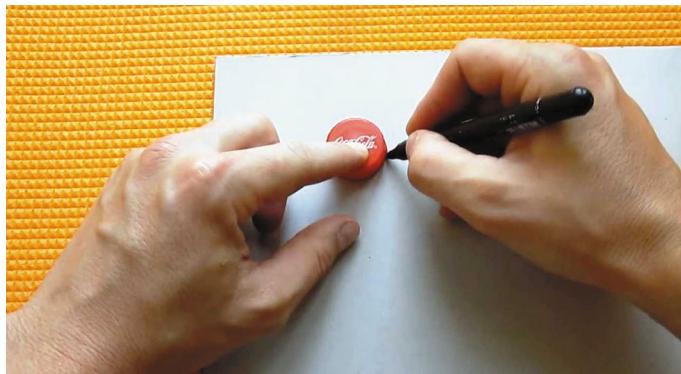

Як знайти невідоме

---

4 Щоб накреслити коло, можна обвести по контуру будь-який предмет круглої форми (кришку, дно склянки, обідок тарілки тощо).

**Коло разом з його внутрішньою
областю називають кругом.**

Будувати коло зручно за допомогою циркуля. Встановимо розгин циркуля на відстань, що дорівнює 3 см. Поставимо вістря циркуля нерухомо на папір, та зробимо циркулем повний оберт. Грифель циркуля опише замкнену криву. Отримали коло.

Точку O , у якій при побудові кола перебувало вістря циркуля, називають центром кола.

Усі точки, що належать колу, перебувають на рівних відстанях від центра кола.

Відрізок, що з'єднує центр кола з деякою її точкою, називають *радіусом кола*.

На малюнку відрізок OA – радіус кола. Усі радіуси кола рівні між собою.

Відрізок, який з'єднує дві точки кола і проходить через його центр, називають *діаметром кола*.

На малюнку BC – діаметр кола. Усі діаметри кола рівні між собою.

5 1) Яка точка є центром кола, що на малюнку?

2) Зазнач радіуси кола, що на малюнку.

3) Виміряй радіус кола.

4) Зазнач діаметр кола, що на малюнку.

5) Виміряй діаметр кола. _____

6) Чи можна зробити висновок, що діаметр кола удвічі більший за його радіус? Так/**Ні**

6 1) Яким компонентом у рівнянні $30 + (14 - x) = 40$ є вираз $(14 - x)$? 2

2) Розв'яжи рівняння.

$$30 + (14 - x) = 40$$

Як знайти невідомий?

7 Радіус кола дорівнює 4 см. Чому дорівнює діаметр кола?

Урок 111. Розв'язування рівнянь, у яких один з компонентів подано виразом зі змінною. Частини. Спосіб утворення частини як однієї з кількох рівних частин цілого

- 1**) Яким компонентом у рівнянні $70 - (x - 8) = 50$ є вираз $(x - 8)$?   2) Розв'яжи рівняння.

Як знайти невідомий?

2) Розв'яжи рівняння.

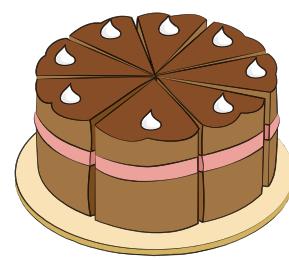
$$70 - (x - 8) = 50$$

- 2** Катруся спекла пиріг з 2 коржів. Вона розділила лимон на 2 рівні частини і на кожний корж вичавила сік з половини лимона.

Половину в математиці називають ще однією другою і записують так: $\frac{1}{2}$.

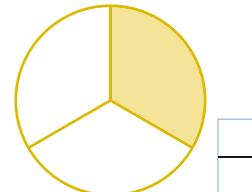
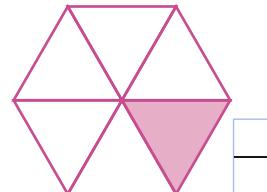
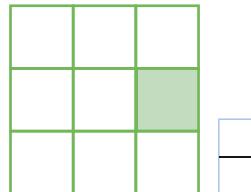
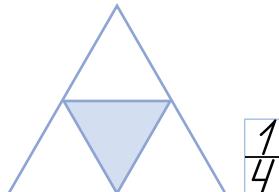
Коли до Катрусі прийшли гості, вона розрізала пиріг на 8 рівних частин, і кожний отримав одну частину. Таку частину називають **однією восьмою**, і записують так: $\frac{1}{8}$.

Над рискою записують число **1**, а під рискою – число **8**, яке показує, на скільки *рівних частин* було поділено пиріг.

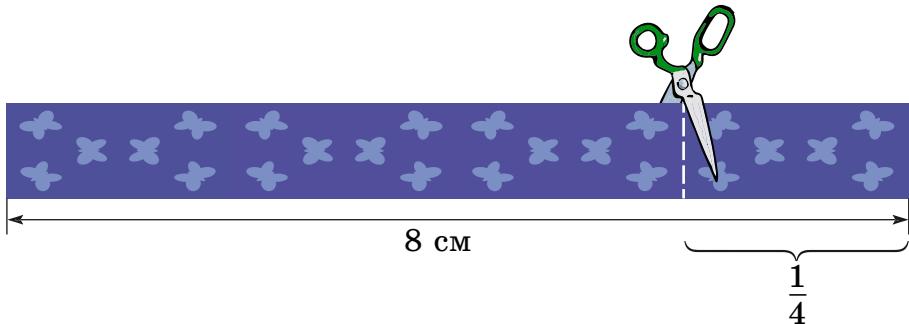
Числа $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{8}$, які ми розглянули в цій задачі, ще називають *дробами* (або *звичайними дробами*).

- 3** Запиши, яку частину кожної фігури зафарбовано.

4 Виріж із паперу смужку прямокутної форми завдовжки 8 см та відріж $\frac{1}{4}$ частину смужки. (Тобі допоможе малюнок.)

5) 1) Яким компонентом у рівнянні $(x - 4) - 35 = 25$ є вираз $(x - 4)$?

2) Розв'яжи рівняння.

$$(x - 4) - 35 = 25$$

Як знайти невідоме ?

6 Розглянь малюнки. Запиши дробом частину яблука, рулету, шоколадки.

1

1

1

Урок 112. Частини величин. Позначення частин числа цифрами. Поняття чисельника та знаменника дробу. Читання та запис частини у вигляді дробу із чисельником 1. Порівняння дробів із чисельником 1

- 1** Василько намалював прямокутник зі сторонами 1 см і 5 см та поділив його на 5 рівних квадратиків. Кожний з них складає $\frac{1}{5}$ (одну п'яту) частину прямокутника.

Хлопчик зафарбував два таких квадратики. Кажуть, що зафарбовано **две п'ятих** прямокутника. Це записують так: $\frac{2}{5}$. Не зафарбовано **три п'ятих** прямокутника. Це записують так: $\frac{3}{5}$.

Числа $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$ називають **дробовими числами** (або **дробами**).

У дробах число, яке пишуть під рискою, називають знаменником дробу. Знаменник показує, на скільки рівних частин поділено ціле. Число над рискою – чисельник дробу. Чисельник показує, скільки рівних частин цілого взято.

У дроба $\frac{1}{7}$ знаменником є число 7, а чисельником – число 1; у дроба $\frac{2}{5}$ знаменником є число 5, а чисельником – число 2.

Ми розглянемо дробові числа із чисельником 1.

- 2** Прочитай дроби: $\frac{1}{7}$, $\frac{1}{15}$, $\frac{1}{12}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{100}$. Назви знаменник кожного дробу.

- 3** Запиши у вигляді дробу число:

одна восьма

--	--

 ;

одна тисячна

--	--	--

 ;

одна сорок друга

--	--	--

 ;

одна дванадцята

--	--	--

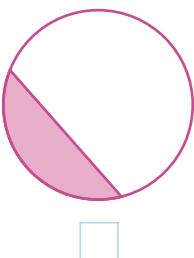
 .

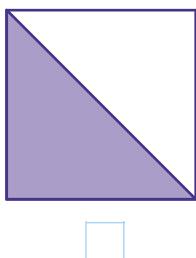
Придумай свій дріб і запиши його

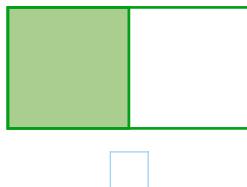
--	--	--

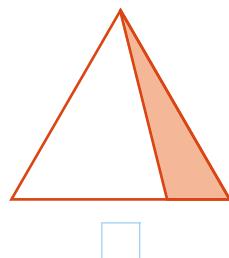
.

4* На яких малюнках зафарбовано одну другу частину цілого? Постав .

5 Іринка побудувала два рівних між собою прямокутники. В одному з них вона зафарбувала $\frac{1}{2}$ частину, а в іншому $\frac{1}{4}$.

Користуючись малюнком, Іринка змогла порівняти числа $\frac{1}{2}$ і $\frac{1}{4}$ і зрозуміла, що $\frac{1}{2} > \frac{1}{4}$. Старший брат допоміг їй зробити висновок:

З двох дробів із чисельником 1 більшим є дріб, у якого знаменник менший.

Чи зрозумілий тобі цей висновок? Так/Ні

6
=>

$$\frac{1}{7} \bigcirc \frac{1}{10}$$

$$\frac{1}{3} \bigcirc \frac{1}{2}$$

$$\frac{1}{5} \bigcirc \frac{1}{5}$$

$$\frac{1}{11} \bigcirc \frac{1}{100}$$

$$\frac{1}{10} \bigcirc \frac{1}{10}$$

$$\frac{1}{14} \bigcirc \frac{1}{13}$$

7

Запиши у вигляді дробу число:

одна п'ята ;

одна сота ;

одна вісімнадцята ;

одна сто друга .

8
=>

$$\frac{1}{5} \bigcirc \frac{1}{2}$$

$$\frac{1}{4} \bigcirc \frac{1}{4}$$

$$\frac{1}{7} \bigcirc \frac{1}{1000}$$

$$\frac{1}{11} \bigcirc \frac{1}{100}$$

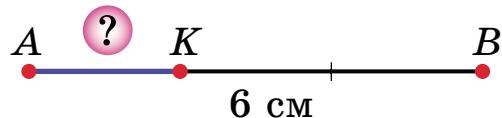
$$\frac{1}{14} \bigcirc \frac{1}{2}$$

$$\frac{1}{12} \bigcirc \frac{1}{13}$$

Урок 113. Знаходження частини від числа. Розв'язування рівнянь

- 1 Нехай задано відрізок AB завдовжки 6 см. Як знайти $\frac{1}{3}$ цього відрізка?

Спочатку знайдемо довжину $\frac{1}{3}$ відрізка. Якщо відрізок AB поділити на три рівні частини, то довжина однієї частини буде в 3 рази меншою від довжини відрізка AB :

$$6 : 3 = 2 \text{ (см).}$$

Отже, $\frac{1}{3}$ відрізка AB дорівнює 2 см.

Тепер можна відкласти відрізок $AK = 2$ см; він і буде $\frac{1}{3}$ відрізка AB .

Ми розв'язали задачу на **знаходження частини від числа!**

Чи зрозуміло тобі, як знайти частину від числа? Так/Ні

- 2 Знайди частини від числа та прочитай, Всесвітній день чого святкують 7 квітня. Яке ще свято припадає на цей день?

P $\frac{1}{2}$ від 30

Я $\frac{1}{8}$ від 72

З $\frac{1}{3}$ від 36

В $\frac{1}{10}$ від 70

О $\frac{1}{4}$ від 24

Д $\frac{1}{5}$ від 40

Відповіді:

12	8	6	15	6	7	,	9

Слово:

World Health Day

- 3 Данилко мав 60 грн. $\frac{1}{3}$ частину грошей він витратив на придбання зошита. Скільки грошей залишилося в Данилка?

1)

2)

Відповідь:

4* Знайди:

$$\frac{1}{5} \text{ від } 1 \text{ дм: } \boxed{}$$

$$\frac{1}{4} \text{ від } 1 \text{ м: } \boxed{}$$

5 Розв'яжи рівняння.

$$x - 12 = 60 : 20 \quad 27 : x = 35 - 26 \quad 7 \cdot (x + 2) = 21$$

6 Знайди:

$$\frac{1}{4} \text{ від } 80: \boxed{}$$

$$\frac{1}{7} \text{ від } 14: \boxed{}$$

$$\frac{1}{10} \text{ від } 90: \boxed{}$$

$$\frac{1}{2} \text{ від } 48: \boxed{}$$

7 Довжина мотузки дорівнює 30 м. Для гойдалки відрізали $\frac{1}{5}$ мотузки. Скільки метрів мотузки залишилося?

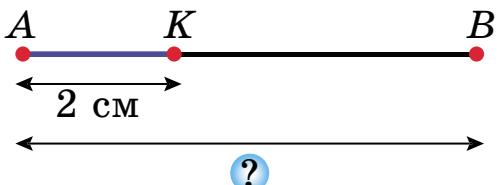
1)

2)

Відповідь:

Урок 114. Знаходження числа за величиною його частини. Розв'язування рівнянь

1 Розглянь відрізок AB , довжина якого невідома. Проте відомо, що відрізок AK дорівнює 2 см і становить $\frac{1}{3}$ відрізка AB . Чи можна знайти довжину відрізка AB ?

Так. Оскільки відрізок AK становить $\frac{1}{3}$ відрізка AB , то довжина відрізка AB у 3 рази більша за довжину відрізка AK і дорівнює: $2 \cdot 3 = 6$ (см).

Ми розв'язали задачу на **знаходження числа за величиною його частини!**

Чи зрозуміло тобі, як знайти число за величиною його частини?
Так/Ні

2 Знайди число:

1) $\frac{1}{4}$ якого дорівнює 7:

2) $\frac{1}{2}$ якого дорівнює 5:

3) $\frac{1}{6}$ якого дорівнює 9:

4) $\frac{1}{10}$ якого дорівнює 15:

3 Учні писали диктант. Коли вони написали 10 слів, це склало $\frac{1}{7}$ усього диктанту. Скільки слів у диктанті?

Відповідь:

Скільки слів диктанту залишилося написати учням?

Відповідь:

4 Розв'яжи рівняння.

$$x : 7 = 20 + 3$$

$$17 + (x - 12) = 30$$

$$14 - (x + 2) = 8$$

5 Знайди число:

1) $\frac{1}{3}$ якого дорівнює 8:

2) $\frac{1}{7}$ якого дорівнює 4:

3) $\frac{1}{5}$ якого дорівнює 12:

4) $\frac{1}{2}$ якого дорівнює 15:

6 Коли тестувальник Антон установив операційну систему на 3 комп'ютери, то виявилося, що він виконав $\frac{1}{6}$ запланованої роботи. Скільки всього комп'ютерів потребувало встановлення операційної системи?

Відповідь:

На скільки комп'ютерів Антон ще має встановити операційну систему?

Відповідь:

7 У коробці лежали цукерки. Коли з'їли половину цих цукерок та ще 2 цукерки, то в коробці залишилося 10 цукерок. Скільки цукерок лежало в коробці спочатку?

Відповідь:

Урок 115. Ділення трицифрових чисел на двоцифрові способом випробувань. Розв'язування задач, що включають знаходження частини числа

1 Способом випробувань, яким ти вже вмієш ділити двоцифрові числа на двоцифрові, також можна ділити трицифрові числа на двоцифрові.

Нехай треба поділити 108 на 27. Доберемо частку. Оскільки ділене не дорівнює дільнику, то часткою не може бути число 1. Тому почнемо перевірку із числа 2:

$$27 \cdot 2 = (20 + 7) \cdot 2 = 20 \cdot 2 + 7 \cdot 2 = 40 + 14 = 54.$$

Оскільки в добутку отримали 54, а не 108, то число 2 не є часткою від ділення 108 на 27. Водночас зверни увагу, що число 54 у 2 рази менше за число 108. Тому можна припустити, що й частка має бути у 2 рази більшою за число 2, тобто числом 4.

Перевіримо: $27 \cdot 4 = (20 + 7) \cdot 4 = 20 \cdot 4 + 7 \cdot 4 = 80 + 28 = 108$.

Отже, шуканою часткою є число 4.

Маємо: $108 : 27 = 4$.

Чи зрозумілий тобі цей спосіб? Так/Ні

2 Знайди частки.

$$111 : 37 =$$

$$136 : 68 =$$

$$115 : 23 =$$

$$130 : 26 =$$

3 $135 : 27 \bigcirc 4 \cdot 0 + 4$

$$4 \cdot 1 + 4 \bigcirc 174 : 29$$

--

4* Віднови вирази, щоб значенням кожного з них було число в центрі.

$$208 : 26 + \boxed{}$$

$$64 : 16 + 2 \cdot \boxed{}$$

$$47 \cdot 3 - \boxed{}$$

$$7 \cdot 2 \cdot 3 - \boxed{}$$

$$4 \cdot \boxed{} - 120 : 15$$

20

$$\boxed{} + 182 : 26$$

5 Ольга планувала прочитати за неділю 48 сторінок цікавої книжки, а прочитала на третину більше. Скільки сторінок прочитала Ольга за неділю?

1)

2)

Відповідь:

6 Обчисли.

$$108 : 54 =$$

$$168 : 28 =$$

$$144 : 36 =$$

$$141 : 47 =$$

7 Довжина прямокутника дорівнює 20 см, а його ширина становить $\frac{1}{4}$ довжини. На скільки сантиметрів довжина прямокутника більша за його ширину?

1)

2)

Відповідь:

Урок 116. Ділення трицифрових чисел на двоцифрові. Прогнозування результату множення та ділення, перевірка правильності обчислень

1 Розглянь приклад ділення $108 : 18$. Почнемо добір частки із числа 5, на яке легко множити число 18:

$$18 \cdot 5 = (10 + 8) \cdot 5 = 10 \cdot 5 + 8 \cdot 5 = 50 + 40 = 90.$$

Бачимо, що число 5 не є часткою від ділення 108 на 18. Оскільки 90 менше від 108, отже, частка $108 : 18$ більша за 5.

Водночас $90 + 18 = 108$, тобто можна зробити висновок, що часткою від ділення 108 на 18 є число 6.

Перевіримо: $18 \cdot 6 = (10 + 8) \cdot 6 = 10 \cdot 6 + 8 \cdot 6 = 60 + 48 = 108$.

Чи зрозумілий тобі такий спосіб знаходження частки? Так/Ні

Погода вдома

2 Обчисли та пригадай, як називають людей, які прогнозують погоду.

T $102 : 17 =$ **H** $100 : 25 =$ **P** $108 : 6 =$

O $36 : 3 =$ **C** $126 : 18 =$ **K** $48 : 16 =$

I $345 : 69 =$

Відповіді: 7   5   4   12   18   6   5   3
Слово:

3 $x \cdot 17 = 102$ $115 : x = 23$ $x : 8 = 23 + 15$

4 Василинка мала 250 грн. За половину наявних грошей вона купила набір рушників, а на решту – 5 серветок. Скільки коштує одна серветка?

1)

2)

Відповідь: _____

250 грн

5 Відомо, що $25 \cdot 4 = 100$ і $20 \cdot 5 = 100$. Порівняй значення виразів, не виконуючи обчислень.

$27 \cdot 4 \bigcirc 100$

$100 \bigcirc 19 \cdot 5$

$98 \bigcirc 21 \cdot 6$

$23 \cdot 4 \bigcirc 101$

6 Обчисли.

$144 : 18 =$

$168 : 24 =$

$156 : 26 =$

$180 : 36 =$

7 Розв'яжи рівняння.

$$228 : x = 38$$

$$x : 37 = 4$$

$$28 \cdot (x + 2) = 168$$

Урок 117. Ділення трицифрових чисел на двоцифрові.
Задачі на знаходження числа за його частиною
1

a	120	96	168	216	144
$a : 24$					

b	5	20	36	30	10
$180 : b$					

Видатні українці

- 2**
- Обчисли. Постав відповіді в порядку зростання та прочитай прізвище українського футболіста, воло-даря призу «Золотий м'яч».

O $150 : 25 =$ **I** $256 : 32 =$ **B** $104 : 26 =$

H $162 : 18 =$ **L** $135 : 27 =$ **X** $168 : 24 =$

- 3**
- Обчисли діями.

$$152 - 138 : 6 =$$

$$135 : (31 - 4) =$$

4 Ширина прямокутника дорівнює 3 см, що становить $\frac{1}{4}$ довжини прямокутника. Знайди периметр прямокутника.

1)

2)

Відповідь:

5 Обчисли діями.

$$147 + 161 : 7 =$$

$$(401 - 263) : 23 =$$

6 Орися купила тістечко і каву. Кава коштує 18 грн і її вартість становить $\frac{1}{3}$ вартості тістечка. Скільки всього грошей заплатила Орися?

1)

2)

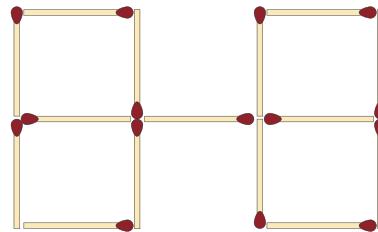

18 грн,
 $\frac{1}{3}$ вартості

?

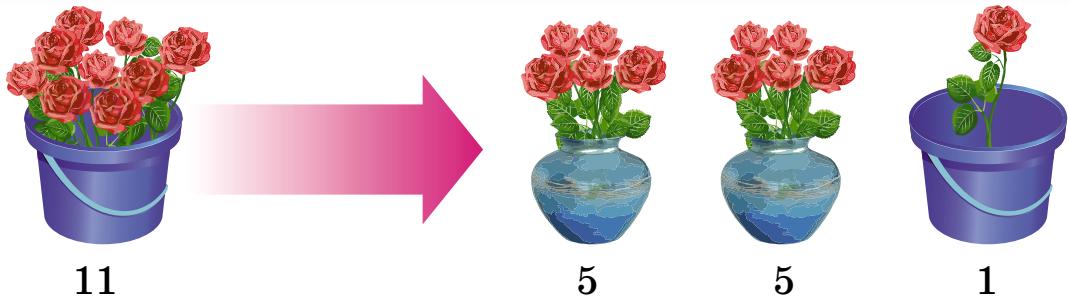
Відповідь:

7 Сірники розташовані так, як показано на малюнку. Як перекласти тільки 2 сірники, щоб отримати п'ять рівних між собою квадратів?

Урок 118. Ділення з остачею. Задачі на застосування трійки взаємопов'язаних величин: відстань, швидкість, час

1 У відрі 11 троянд. Їх треба розставити у вази, по 5 троянд у кожну. Скільки для цього потрібно ваз? Скільки троянд залишиться у відрі?

За малюнком бачимо, що потрібно 2 вази, у які поставили $2 \cdot 5 = 10$ троянд, та ще одна троянда залишилась у відрі. Кажуть: *в остатці залишилася одна троянда.*

Це записують так: $11 : 5 = 2$ (ост. 1).

Читають так: *11 поділити на 5, буде 2 і остатка 1.*

Кажуть, що виконано **ділення з остатцею**.

У нашому прикладі 11 називають *діленім*, 5 – *дільником*, 2 – *неповною часткою*, а 1 – *остатком*.

Чи зрозуміло тобі, як виконано ділення з остатцею? Так/Ні

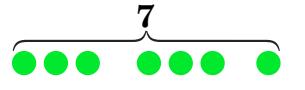
- 2** Прочитай рівності на ділення з остатцею, використовуючи слова: *ділене, дільник, неповна частка та остаток.*

$$23 : 5 = 4 \text{ (ост. 3)} \quad 14 : 5 = 2 \text{ (ост. 4)} \quad 19 : 6 = 3 \text{ (ост. 1)}$$

Порівняй остатці з дільниками. Зверни увагу на те, що

Остаток завжди менше за дільник.

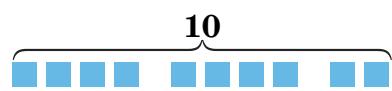
- 3** Користуючись малюнком, виконай ділення з остатцею.

$$7 : 3 = 2 \text{ (ост. 1)}$$

$$7 : 2 = \boxed{}$$

$$10 : 4 = \boxed{}$$

- 4** Порівняй рівності в першому стовпчику та виконай ділення з остатцем за зразком.

$$6 : 3 = 2$$

$$10 : 5 =$$

$$20 : 4 =$$

$$7 : 3 = 2 \text{ (ост. 1)}$$

$$11 : 5 =$$

$$21 : 4 =$$

$$8 : 3 = 2 \text{ (ост. 2)}$$

$$12 : 5 =$$

$$22 : 4 =$$

5 Троє учнів виконували ділення з остачею числа 19 на число 3.

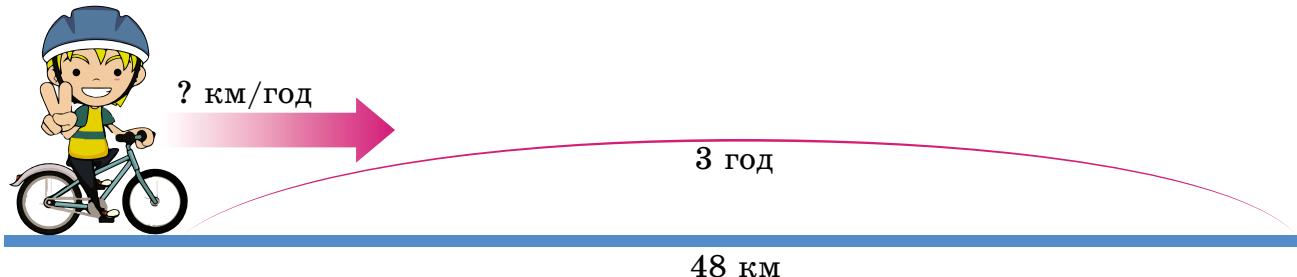
Сашко: $19 : 3 = 5$ (ост. 4)

Марійка: $19 : 3 = 6$ (ост. 1)

Орест: $19 : 3 = 6$ (ост. 3)

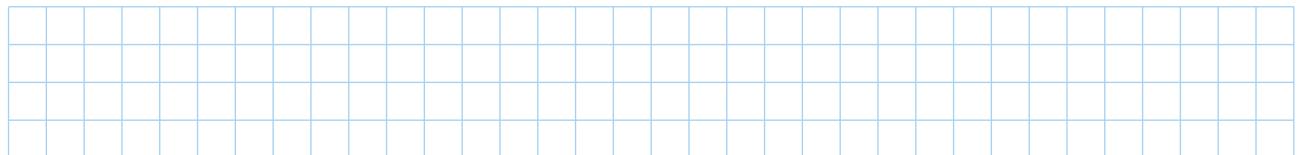
Хто з дітей виконав ділення правильно? Постав .

6 Велосипедист проїхав 48 км за 3 год. Яка швидкість велосипедиста?

Відповідь:

Скільки кілометрів проїде велосипедист за 4 год, якщо рухатиметься з такою самою швидкістю?

Відповідь:

7 Користуючись малюнком, виконай ділення з остачею.

$$\overbrace{\bullet\bullet \bullet\bullet \bullet\bullet \bullet\bullet \bullet\bullet}^{11} \quad 11 : 2 = 5 \text{ (ост. 1)}$$

$$\overbrace{\color{purple}\triangle\triangle\triangle\triangle \color{black} \triangle\triangle\triangle\triangle}^{11} \quad 11 : 4 = \color{blue}\boxed{}\color{black}$$

$$\overbrace{\color{blue}\square\square\square \color{black} \square\square\square\square}^8 \quad 8 : 3 = \color{blue}\boxed{}\color{black}$$

8 Порівняй рівності в першому стовпчику та виконай ділення з остачею за зразком.

$$16 : 4 = 4$$

$$15 : 3 =$$

$$28 : 4 =$$

$$17 : 4 = 4 \text{ (ост. 1)}$$

$$16 : 3 =$$

$$29 : 4 =$$

$$18 : 4 = 4 \text{ (ост. 2)}$$

$$17 : 3 =$$

$$30 : 4 =$$

$$19 : 4 = 4 \text{ (ост. 3)}$$

$$31 : 4 =$$

Урок 119. Ділення з остачею. Перевірка правильності ділення з остачею. Застосування раціональних прийомів обчислень

1 Орися виконала ділення з остачею:

$$17 : 3 = 5 \text{ (ост. 2)}$$

та зауважила, що $3 \cdot 5 + 2 = 17$. Можна вивести правило, за яким зручно перевірити правильність ділення з остачею:

Щоб перевірити правильність ділення з остачею, треба дільник помножити на неповну частку та додати остачу. Якщо отримали дільник, то ділення з остачею виконано правильно.

Чи зрозуміле тобі це правило? Так/Hi

2 Перевір ділення з остачею (за зразком).

$$\underline{27 : 5 = 5 \text{ (ост. 2)}}$$

$$5 \cdot 5 + 2 = 27$$

$$\underline{43 : 8 = 5 \text{ (ост. 3)}}$$

$$8 \cdot \square + \square = \square$$

$$\underline{14 : 3 = 4 \text{ (ост. 2)}}$$

$$3 \cdot 4 + \square = \square$$

$$\underline{29 : 7 = 4 \text{ (ост. 1)}}$$

$$\square \cdot \square + \square = \square$$

3 Поділи з остачею та виконай перевірку.

$$\underline{29 : 7 =}$$

$$\underline{43 : 8 =}$$

$$\underline{32 : 5 =}$$

$$\underline{39 : 4 =}$$

4 Олесеві треба було поділити з остачею число 21 на 2. Він міркував так.

Оскільки при діленні з остачею частка має бути меншою за дільник, треба спочатку знайти таке найбільше із чисел від 1 до 21, яке ділиться на 2 без остачі (кажуть: *націло*).

Таким числом є 20 ($20 : 2 = 10$). Тоді можна знайти остаточу так: $21 - 20 = 1$ та закінчити обчислення: $21 : 2 = 10$ (ост. 1).

Чи зрозумілий тобі такий спосіб міркувань? Так/Ні

5 Виконай ділення з остачею.

$$32 : 3 =$$

$$61 : 2 =$$

$53 : 5 =$

$$71 : 10 =$$

$$83 : 4 =$$

$$41 : 4 =$$

6 Є 13 м тканини. На пошиття сукні треба 3 м. Скільки суконь можна пошити із цієї тканини? Скільки метрів тканини ще залишиться?

Відповідь:

7 Перевір ділення з остачею (за зразком)

$$\begin{array}{r} 26 : 4 = 6 \text{ (oct. 2)} \\ \hline 4 \cdot 6 + 2 = 26 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 23 : 5 = 4 \text{ (oct. 3)} \\ \hline 5 \cdot \boxed{} + \boxed{} = \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 33 : 8 = 4 \text{ (oct. 1)} \\ \hline 8 \cdot 4 + \square = \square \end{array}$$

$$\frac{17 : 6 = 2 \text{ (oct. 5)}}{\boxed{} \cdot \boxed{} + \boxed{} = \boxed{}}$$

8 Поділи з остатцем та виконай перевірку

$$\underline{23 : 6 =}$$

$$\begin{array}{r} 43 : 7 = \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 49 : 5 = \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 50 : 8 = \\ \hline \end{array}$$

Урок 120. Ділення з остачею. Задачі на застосування трійки взаємопов'язаних величин: ціна, кількість, вартість. Практичні задачі із застосуванням правила знаходження однієї величини за двома відомими

- ## **1** Поділи з остачею та виконай перевірку.

$$\underline{62 : 8 =}$$

$$42 : 4 =$$

$$65 : 8 =$$

- 2** На пошиття однієї підковдри треба 5 м полотна. Скільки таких підковдр можна пошити з 204 м полотна? Скільки метрів полотна залишиться?

Відповідь:

- 3** Які остачі можна отримати при діленні на 7?

- 4*** Рівність $258 = 17 \cdot 16 + 3$ істинна. Яку неповну частку і яку остачу отримаємо при діленні числа 258 на 17? _____

Яку неповну частку і яку остаточу отримаємо при діленні числа 258 на 16?

- 5** Міланка купила 3 шоколадки, подавши в касу купюру у 100 грн. Дівчинка отримала 16 грн решти. Скільки коштує одна шоколадка?

Відповідь:

Скільки треба заплатити за 5 таких шоколадок?

Відповідь:

6 Поділи з остаточею та виконай перевірку.

$$\begin{array}{r} 37 : 8 = \\ \hline \end{array}$$

$$\underline{5 \ 3 : 5 =}$$

$$\underline{73 : 9 =}$$

7 Миколка мав дві купюри по 50 грн і 7 купюр по 5 грн. На всі гроші він купив для мами 5 троянд. Скільки коштує одна троянда?

1)

2)

Відповідь:

Скільки треба заплатити за 9 таких троянд?

Відповідь:

Урок 121. Перевірка ділення з остачею. Задачі на роботу, що описується за допомогою трійки взаємопов'язаних величин: продуктивність праці, час, загальний виробіток

1 Чи може при діленні з остачею на 7 вийти остача:

4? Так/Hi   7? Так/Hi   9? Так/Hi   1? Так/Hi

2 Перевір, чи правильно виконано ділення з остачею. Постав там, де ділення виконано правильно.

$57 : 8 = 7$ (oct. 1) $43 : 7 = 5$ (oct. 8)

$32 : 3 = 10$ (oct. 1) $45 : 6 = 7$ (oct. 3)

3 Обчисли за зразком.

$$27 : 3 = 9$$

$$42 : 6 =$$

$$29 : 3 = 9 \text{ (cm. 2)}$$

$$47 : 6 =$$

$$54 : 9 =$$

$80 : 4 =$

$$55 : 9 =$$

$$83 : 4 =$$

4 З усіх чисел, менших від 19, знайди найбільше, яке ділиться без остачі на 3, 4, 5 і 6. Використовуючи цю інформацію, поділи число 19 на 3, 4, 5 і 6 (за зразком) та зроби перевірку.

$$19 : 3 = 6 \text{ (cm. 1)}$$

$$19 : 4 = \text{ (cm.)}$$

$$3 \cdot 6 + 1 = 19$$

$$4 \cdot + = 19$$

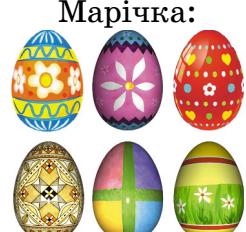
$$19 : 5 = \text{ (cm.)}$$

$$19 : 6 = \text{ (cm.)}$$

$$5 \cdot + =$$

• + =

5 Марічка розмалювала 6 писанок за 2 год. Якою є продуктивність праці Марічки?

Відповідь:

Марко розмалював 9 писанок за 3 год. Якою є продуктивність праці Марка?

Відповідь:

Друзі вирішили працювати разом. Скільки писанок, працюючи разом, вони розмалюють за 1 год?

Відповідь:

Скільки писанок, працюючи разом, друзі розмалюють за 3 год?

Відповідь:

6 Обчисли за зразком.

$$36 : 4 = 9$$

$49 : 7 =$

$$39 : 4 = 9 \text{ (cm. 3)}$$

$51 : 7 =$

$$60 : 3 =$$

$$80 : 8 =$$

$$62 : 3 =$$

$$85 : 8 =$$

7 З усіх чисел, менших за 22, знайди найбільше, яке ділиться без остачі на 3, 4, 5 і 6. Використовуючи цю інформацію, поділи число 22 на 3, 4, 5 і 6 (за зразком) та зроби перевірку.

$$22 : 3 = 7 \text{ (} \text{cm}, 1\text{)}$$

$$22 : 4 = (0\text{cm.})$$

$$3 \cdot 7 + 1 = 22$$

$$4 \cdot + = 22$$

$$22 : 5 = \text{ (cm.)}$$

$$22 : 6 = \text{ (cm.)}$$

$$5 \cdot + =$$

• + =

Урок 122. Перевір свої досягнення

Варіант 1

1 Знайди частку.

$$1) \ 136 : 34 =$$

$$2) \ 168 : 24 =$$

2 Розв'яжи рівняння.

$$1) \ x : (12 - 5) = 6$$

$$2) \ (x - 3) + 14 = 48$$

3 Порівняй: 1) $\frac{1}{7} \bigcirc \frac{1}{9}$; 2) $\frac{1}{10} \bigcirc \frac{1}{8}$

4 Поділи з остаточею та виконай перевірку.

$$1) \ \underline{57 : 9 =}$$

$$2) \ \underline{92 : 3 =}$$

5 На тренуванні велосипедист планував проїхати 60 км. За першу годину він проїхав $\frac{1}{4}$ цієї відстані. Скільки кілометрів залишилося проїхати велосипедисту?

1)

2)

Відповідь:

Варіант 2

1 Знайди частку.

$$1) \ 162 : 27 =$$

$$2) \ 144 : 36 =$$

2 Розв'яжи рівняння.

$$1) x : (13 - 6) = 5$$

$$2) (x - 4) + 17 = 39$$

3 Порівняй: 1) $\frac{1}{5} \bigcirc \frac{1}{4}$; 2) $\frac{1}{9} \bigcirc \frac{1}{11}$

4 Поділи з остачею та виконай ділення з остачею та виконай перевірку.

$$1) \ 55 : 8 =$$

$$2) \ 83 : 4 =$$

5 В автопарку є лише легковики та і вантажівки, усього 60 машин. $\frac{1}{5}$ цих машин становлять легковики. Скільки вантажівок в автопарку?

1)

2)

Відповідь:

Урок 123. Ознака подільності на 10. Ознаки подільності на 2 та 5. Нерівності

- 1** Ти вже знаєш правило ділення круглого числа на 10. Пригадай його. Виконай ділення.

$$80 : 10 =$$

$$170 : 10 =$$

$$422 : 10 =$$

Можна дійти висновку, що

На 10 без остачі діляться ті числа, запис яких закінчується на 0.

Це правило відповідає на запитання: «Коли число ділиться на 10?». Такі правила в математиці називають **ознаками**.

Отже, маємо **ознаку подільності на 10**.

- 2** Підкресли лише ті числа, які діляться на 10 без остачі.

17, 20, 28, 70, 131, 182, 120, 173, 210

- 3** Алінка виписала кілька перших чисел, які діляться на 2 без остачі:

2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30

та помітила, що їхній запис закінчується однією із цифр 0, 2, 4, 6 або 8. Маємо **ознаку подільності на 2**:

На 2 без остачі діляться ті числа, запис яких закінчується цифрою 0, 2, 4, 6 або 8.

Такі цифри називають **парними**; цифри ж 1, 3, 5, 7 та 9 називають **непарними**.

- 4** Івасик виписав кілька перших чисел, які діляться на 5 без остачі:

5, 10, 15, 20, 25, 30, 40

та помітив, що їхній запис закінчується однією із цифр 0 або 5.

Маємо **ознаку подільності на 5**:

На 5 без остачі діляться ті числа, запис яких закінчуються цифрою 0 або 5.

- 5** Підкресли синім олівцем числа, які без остачі діляться на 2, а зеленим – числа, які без остачі діляться на 5 (можливо, деякі числа ти підкреслиш двічі).

17, 48, 70, 23, 25, 66, 30, 74, 13, 42, 115

- 6*** До кожної нерівності добери по два значення a , щоб вона стала істинною.

$$(a - 18) \cdot 2 > 19 \quad a : 2 + a < 17$$

$$a = \boxed{}, \boxed{} \quad a = \boxed{}, \boxed{}$$

- 7** З ряду чисел 7, 24, 80, 115, 46, 52, 170, 145, 113, 128 випиши ті, які діляться без остачі

на 2: _____

на 5: _____

на 10: _____

- 8** Придумай по два двоцифрових та по два трицифрових числа, які діляться без остачі

на 2: _____

на 5: _____

на 10: _____

Урок 124. Нумерація трицифрових чисел.

Розрядні доданки. Визначення загальної кількості сотень, десятків, одиниць у числі. Лічба десятками, сотнями. Порівняння трицифрових чисел

- 1** Заповни пропуски за зразком.

Сотні	Десятки	Однини	Число
4	9	2	492
5	7	3	
4	0	9	
7	2	0	
5	9	8	

Число	Сотні	Десятки	Однини
731	7	3	1
408			
900			
489			
150			

2 Запиши числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

$$432 = 400 + 30 + 2$$

720 =

$$893 =$$

$$705 =$$

$$417 =$$

$$910 =$$

3 (Усно.) Полічи:

десятками від 10 до 90;

сотнями від 400 до 800;

десятками від 270 до 180;

сотнями від 700 до 200.

4 Постав числа в порядку зростання та прочитай, як називають рух крижин на річках під дією течії. Як треба поводитися під час цього природного явища?

Б 129

I 305

Д 227

О 229

Л 125

О 217

X 301

Д 310

Числа:

Слово:

5 Заповни пропуски за зразком.

Сотні	Десятки	Одиниці	Число
7	3	1	731
8	9	7	
4	2	0	
5	0	1	
1	2	9	

Число	Сотні	Десятки	Одиниці
492	4	9	2
512			
709			
490			
800			

6 Запиши числа 702, 695, 730, 680, 682, 705, 735, 611 в порядку спадання.

7 $\frac{1}{3}$ числа 90 дорівнює $\frac{1}{2}$ числа a . Знайди число a .

Урок 125. Додавання та віднімання трицифрових чисел.

Числові рівності та нерівності зі змінною. Добір із запропонованих такого значення змінної, за якого нерівність істинна. Знаходження окремих розв'язків нерівності зі змінною зручним способом

1 Виконай дії.

$600 + 200 =$	$700 - 300 =$	$520 + 70 =$
$720 + 100 =$	$480 - 30 =$	$730 - 500 =$
$540 + 320 =$	$830 - 20 =$	$740 - 520 =$

2 Познач числові нерівності; – нерівності зі змінною.

☐ $2 + 5 > 6$	☐ $a + 7 > 9$	☐ $x + 2 < 15$
☐ $9 < 4 + 11$	☐ $17 + 2 > 9 + 3$	☐ $7 < b + 1$

3 Познач правильні числові нерівності.

☐ $920 + 30 > 950$	☐ $740 - 200 < 570$
☐ $420 + 300 > 920 - 210$	☐ $480 - 60 < 300 + 130$

4 Серед чисел 200, 130 і 80 обери такі, щоб нерівність зі змінною була істинною.

$$400 + x > 520$$

$x =$

$$490 - x > 350$$

$x =$

5 Знайди по три розв'язки кожної нерівності.

$$x - 170 > 200$$

$x =$; ;

$$x + 130 < 380$$

$x =$; ;

6 Виконай дії.

$500 - 400 =$	$200 + 300 =$	$470 + 200 =$
$530 + 60 =$	$920 - 700 =$	$750 - 30 =$
$490 - 70 =$	$530 + 160 =$	$690 - 230 =$

- 7** Серед чисел 300, 120 і 60 обери такі, щоб нерівність зі змінною була істинною.

$$x + 300 < 430$$

$$x = \boxed{\quad \quad \quad \quad \quad}$$

$$730 - x > 600$$

$$x = \boxed{\quad \quad \quad \quad \quad}$$

Урок 126. Повторення табличного множення і ділення.

Числові послідовності. Опис зв'язку між сусідніми членами послідовності. Продовження послідовності та знаходження пропущених її членів

- 1** Виконай дії.

$$200 \cdot 4 =$$

$$300 : 3 =$$

$$800 : 200 =$$

$$800 : 4 =$$

$$100 \cdot 7 =$$

$$900 : 100 =$$

- 2** Обчисли та пригадай, як називають людину, що купує товари (харчові, промислові) або оплачує послуги.

П $200 \cdot 3 + 125 =$

А $300 \cdot 0 + 100 \cdot 8 =$

Ж $(100 + 200) \cdot 3 =$

В $400 : 4 + 115 =$

С $900 : 3 + 400 =$

Ч $800 : 2 - 200 \cdot 1 =$

О $820 - 600 : 2 =$

И $600 : (8 - 2) =$

Відповіді:

700	725	520	900	100	315	800	200

Слово:

- 3** Ряд чисел, зокрема такі, які мають певну закономірність, у математиці називають **числовими послідовностями**.

Визнач та опиши (усно) зв'язок між членами кожної послідовності.

10; 11; 12; 13...   25; 24; 23; 22...   7; 10; 13; 16...   100; 90; 80; 70...

- 4** Визнач закономірність та продовж послідовності на три числа.

17; 19; 21; 23; ; ; . 800; 750; 700; 650; ; ; .

60; 57; 54; 51; ; ; . 100; 210; 320; 430; ; ; .

5 Обчисли діями.

$$300 \cdot 2 + 170 =$$

$$420 \cdot 1 - 200 : 2 =$$

$$800 : 400 + 130 =$$

$$370 \cdot 0 + 100 \cdot 8 =$$

$$220 - 400 : 4 =$$

$$900 : (17 - 14) =$$

6 Визнач закономірність та продовж послідовності на три числа.

$$310; 305; 300; 295; \boxed{}; \boxed{}; \boxed{}. \quad 30; 32; 34; 36; \boxed{}; \boxed{}; \boxed{}.$$

$$104; 108; 112; 116; \boxed{}; \boxed{}; \boxed{}. \quad 51; 50; 49; 48; \boxed{}; \boxed{}; \boxed{}.$$

7 В одному з мішків цукру на 6 кг більше, ніж в іншому. Скільки кілограмів цукру треба пересипати з першого мішка у другий, щоб у другому стало на 2 кг цукру більше, ніж у першому?

Урок 127. Письмове додавання і віднімання трицифрових чисел

1 Виконай додавання у стовпчик.

$$\begin{array}{r} + 431 \\ \hline 243 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 713 \\ \hline 76 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 36 \\ \hline 73 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 49 \\ \hline 71 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 537 \\ \hline 219 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 275 \\ \hline 142 \end{array}$$

2 Виконай віднімання у стовпчик.

$$\begin{array}{r} - 279 \\ \hline 135 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 438 \\ \hline 27 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 75 \\ \hline 27 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 740 \\ \hline 215 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 508 \\ \hline 195 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 780 \\ \hline 426 \end{array}$$

3 Розв'яжи рівняння.

$$x + 141 = 725$$

$$x - 158 = 273$$

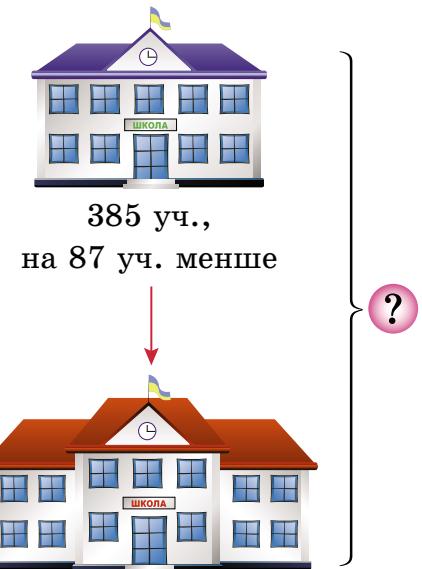
$$425 - x = 157$$

4 В одній зі шкіл міста Яблуневого 385 учнів, що на 87 учнів менше, ніж в іншій школі цього міста. Скільки учнів навчається в обох школах?

1)

2)

Відповідь:

5 Виконай дію.

$$\begin{array}{r} + 59 \\ \hline 81 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 144 \\ \hline 238 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 487 \\ \hline 391 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 92 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 709 \\ \hline 546 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 692 \\ \hline 187 \end{array}$$

6 Розв'яжи рівняння.

$$x - 578 = 114$$

$$638 - x = 172$$

$$x + 165 = 613$$

7 Сума двох чисел дорівнює 83, а різниця дорівнює 13. Знайди менше із цих чисел.

Урок 128. Множення числа на суму.

Множення двоцифрового числа на одноцифрове

1 Знайди значення виразів, застосувавши розподільний закон множення за зразком.

$$3 \cdot (30 + 4) = 3 \cdot 30 + 3 \cdot 4 = 90 + 12 = 102$$

$$(50 + 3) \cdot 7 =$$

$$4 \cdot (200 + 1) =$$

$$(30 + 7) \cdot 9 =$$

$$8 \cdot (100 + 9) =$$

2 Обчисли.

$$18 \cdot 3 = (+) \cdot 3 = \cdot 3 + \cdot 3$$

$$27 \cdot 4 = (+) \cdot 4 =$$

$$37 \cdot 5 =$$

$12 \cdot 8 =$

$$6 \cdot 42 = 6 \cdot (\quad + \quad) = 6 \cdot \quad + 6 \cdot \quad =$$

$$2 \cdot 83 = 2 \cdot (\quad + \quad)$$

$$7 \cdot 14 =$$

$$9 \cdot 23 =$$

3 Розв'яжи рівняння.

$$x : 38 = 6$$

$$42 : x = 6$$

$$x - 13 = 42$$

$$x : 8 = 12$$

4 Пензлик коштує 28 грн, а набір фарб у 7 разів дорожчий. Скільки гривень треба заплатити за пензлик і набір фарб разом?

1)

2)

Відповідь:

5 Обчисли.

$$19 \cdot 6 = (+) \cdot 6 =$$

$$24 \cdot 5 =$$

$$37 \cdot 4 =$$

$$9 \cdot 23 = 9 \cdot (+) =$$

$$7 \cdot 16 =$$

$$3 \cdot 47 =$$

6 Розв'яжи рівняння.

$$72 : x = 8$$

$$x : 24 = 9$$

$$x + 39 = 81$$

$$x : 7 = 38$$

Урок 129. Ділення з остачею. Ділення суми на число. **Ділення двоцифрового числа на одноцифрове**

1 Поділи з остачею та виконай перевірку.

$$\underline{39 : 7 =}$$

$$\underline{83 : 4 =}$$

$$\underline{47 : 6 =}$$

$$\underline{92 : 3 =}$$

2 Знайди значення кожного виразу двома способами.

$$(18 + 6) : 2 =$$

1-й способ

2-й способ

$$(40 + 16) : 8 =$$

1-й способ

2-й способ

3 Обчисли.

$$84 : 4 = (\quad + \quad) : 4 = \quad : 4 + \quad : 4 =$$

$$57 : 3 = (\quad + \quad) : 3 =$$

$$63 : 3 =$$

$$75 : 5 =$$

4 Обчисли та пригадай, як називають чуйне, дружнє ставлення до людей, природи.

$$\textbf{T} \ 69 : 3 = \quad \textbf{Б} \ 84 : 4 = \quad \textbf{Д} \ 57 : 3 =$$

$$\textbf{Р} \ 90 : 5 = \quad \textbf{А} \ 68 : 4 = \quad \textbf{О} \ 48 : 3 =$$

Відповіді:

19	16	21	18	16	23	17

Слово:

5 Поділи з остаточею та виконай перевірку.

$$\begin{array}{r} 42 : 5 = \\ \hline \end{array}$$

$$\underline{5} \ 9 : 9 =$$

$$\begin{array}{r} 62 : 3 = \\ \hline \end{array}$$

6 Виконай ділення.

$$62 : 2 = (\quad + \quad) : 2 = \quad : 2 + \quad : 2 =$$

$$48 : 4 =$$

$$63 : 3 =$$

$$75 : 5 = (\quad + \quad) : 5 =$$

$$54 : 3 =$$

$72 : 6 =$

Урок 130. Ділення з остачею. Розв'язування задач. Дослідження математичних залежностей

1 Виконай ділення з остачею.

$$62 : 3 =$$

$$103 : 5 =$$

$$61 : 6 =$$

$$702 : 7 =$$

2 92 кг борошна розсипали в пакети по 3 кг. Скільки знадобилося пакетів? Скільки кілограмів борошна ще залишилося?

Залишилося – ?

по 3 кг

Відповідь:

Я – людина

3 Футболка коштує 96 грн і в 4 рази дорожча за пару шкарпеток. Скільки гривень коштують футболка і пара шкарпеток разом?

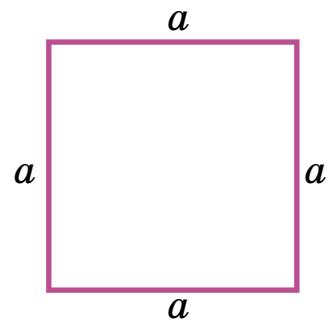
1)

2)

Відповідь:

4* Розглянь квадрат зі стороною a . Запиши формулу, за якою можна знаходити периметр P квадрата залежно від його сторони a .

Рівність, яка є записом для обчислення значення якої-небудь величини, називають формулою.

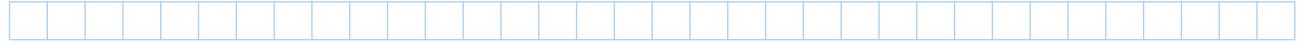
За своєю формулою знайди периметр квадрата зі стороною 17 см, 7 дм та 8 м.

Якщо $a = 17$ см, то $P =$

Якщо $a = 7$ дм, то $P =$

Якщо $a = 8$ м, то $P =$

Спробуй записати формулу для знаходження периметра P рівностороннього трикутника зі стороною b .

5 Виконай ділення з остачею.

$$121 : 4 =$$

$$72 : 7 =$$

$$57 : 6 =$$

$$302 : 3 =$$

$$51 : 5 =$$

$$81 : 8 =$$

16 Швидкість велосипедиста дорівнює 18 км/год і у 5 разів менша за швидкість мотоцикліста. На скільки км/год швидкість мотоцикліста більша за швидкість велосипедиста?

18 км/год, у
5 разів менша

на скільки
більша?

1)
2)

Відповідь:

Урок 131. Ділення двоцифрового числа на двоцифрове способом випробувань. Перетворення величин, виражених у двох одиницях найменувань. Використання годинника і календаря для відстеження та планування подій свого життя

1 Знайди частки.

$$60 : 15 =$$

$$84 : 12 =$$

$$65 : 13 =$$

$$78 : 13 =$$

$$52 : 26 =$$

$$81 : 27 =$$

2 Розв'яжи рівняння.

$$48 : x = 16 \quad x : 7 = 21 \quad 13 \cdot x = 39 \quad x - 48 = 512$$

Урок 132. Ділення трицифрових чисел на двоцифрові способом випробувань. Арифметичні дії з іменованими числами. Оперування грошима в ситуації купівлі-продажу. Розмін грошей на дрібніші

1 Знайди частки.

$114 : 38 =$

$116 : 29 =$

$314 : 45 =$

$295 : 59 =$

$168 : 28 =$

$324 : 36 =$

2 Обчисли діями.

$37 - 216 : 27 =$

$(308 - 156) : 38 =$

3 Виконай дії з іменованими числами.

$5 \text{ дм } 9 \text{ см} + 3 \text{ дм } 8 \text{ см} =$

$8 \text{ ц } 12 \text{ кг} + 5 \text{ ц } 48 \text{ кг} =$

$9 \text{ м } 7 \text{ см} - 4 \text{ м } 2 \text{ см} =$

$6 \text{ ц } 30 \text{ кг} - 3 \text{ ц } 80 \text{ кг} =$

$5 \text{ кг } 40 \text{ хв} + 50 \text{ хв} =$

$7 \text{ кг } 20 \text{ хв} - 4 \text{ кг } 15 \text{ хв} =$

4 Олена мала 4 купюри по 20 грн. Скільки зошитів по 17 грн вона зможе купити на ці гроші? Скільки решти отримає?

1)

2)

Відповідь:

Я – людина

5 Скільки купюр отримаєш, якщо розміняєш:

купюру у 100 грн на купюри по 5 грн?

купюру у 20 грн на купюри по 2 грн?

купюру у 200 грн на купюри по 50 грн?

6 Знайди частки.

$$161 : 23 =$$

$$190 : 38 =$$

$$208 : 26 =$$

$$207 : 69 =$$

$$192 : 32 =$$

$$156 : 39 =$$

7 Виконай дії з іменованими числами.

$$7u5gu + 3u4gu =$$

$$17\text{ux}20\text{kr} + 12\text{ux}70\text{kr} =$$

$$5 \log 30 \times b + 2 \log 30 \times b =$$

$$7\mu 20\text{cm} - 3\mu 40\text{cm} =$$

$$5u_{12\kappa 2} - 3u_{12\kappa 2} =$$

$$3 \log 48xb - 2 \log 12xb =$$

Урок 133. Ділення. Частини. Дріб. Чисельник, знаменник. Розв'язування рівнянь, у яких правою частиною або одним з компонентів є числовий вираз

1 Заповни таблицю.

Чисельник дробу	5	1		1		4		3
Знаменник дробу	7		9	19		5		9
Дріб		$\frac{1}{8}$	$\frac{5}{9}$		$\frac{3}{7}$		$\frac{1}{11}$	

2 $\frac{1}{3} \bigcirc \frac{1}{9}$ $\frac{1}{11} \bigcirc \frac{1}{10}$ $\frac{1}{5} \bigcirc \frac{1}{5}$ $\frac{1}{100} \bigcirc \frac{1}{2}$

3 Постав дроби в порядку зростання та прочитай назву громадського місця, що є спільним для учнів, учителів і батьків.

O $\frac{1}{50}$ **A** $\frac{1}{3}$ **III** $\frac{1}{120}$ **K** $\frac{1}{90}$ **L** $\frac{1}{20}$

Дроби:

Слово:

4 $x - 12 \cdot 5 = 78$ $x : 7 = 37 - 12$ $x + (29 - 11) = 34$

5 $\frac{1}{7} \bigcirc \frac{1}{8}$ $\frac{1}{11} \bigcirc \frac{1}{2}$ $\frac{1}{9} \bigcirc \frac{1}{10}$ $\frac{1}{8} \bigcirc \frac{1}{8}$

6 $45 \cdot 9 - x = 217$ $x \cdot 5 = 48 + 42$ $42 : x = 30 - 23$

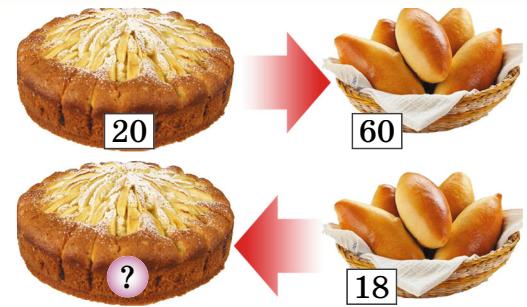
Я – людина

- 7 Щоб спекти 20 пирогів, треба взяти стільки само яєць, як на 60 пиріжків. Скільки пирогів можна спекти з яєць, які потрібні для 18 пиріжків?

1)

2)

Відповідь:

Урок 134. Знаходження частини від числа. Розв'язування рівнянь, у яких одним з компонентів є вираз зі змінною

- 1 Знайди:

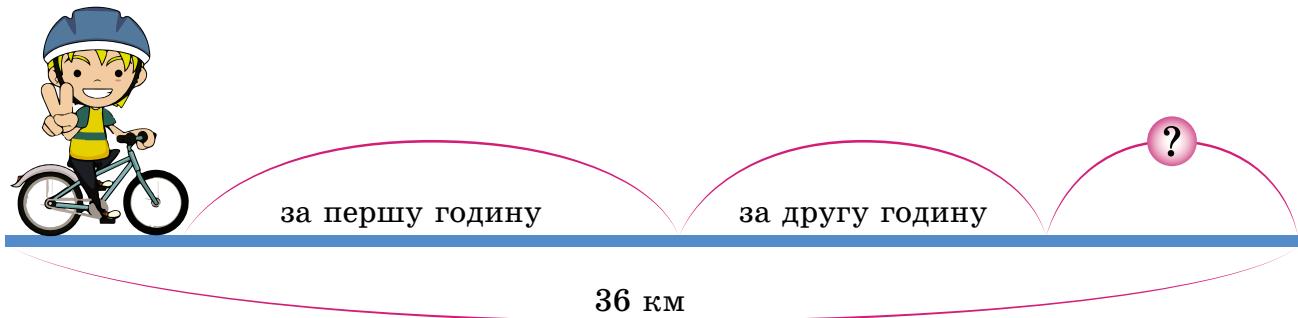
$$\frac{1}{4} \text{ від } 60 \quad \boxed{}$$

$$\frac{1}{6} \text{ від } 120 \quad \boxed{}$$

$$\frac{1}{7} \text{ від } 490 \quad \boxed{}$$

$$\frac{1}{3} \text{ від } 150 \quad \boxed{}$$

- 2 Велосипедист має проїхати 36 км. За першу годину він проїхав $\frac{1}{2}$ цієї відстані, а за другу – $\frac{1}{3}$ цієї відстані. Скільки кілометрів залишилося проїхати велосипедистові?

1)

2)

3)

Відповідь:

3 Побудуй прямокутник, довжина якого дорівнює 8 см, а ширина становить $\frac{1}{4}$ довжини. Знайди периметр цього прямокутника.

$P =$

4 Розв'яжи рівняння.

$$(x - 12) + 7 = 16 \quad (x + 4) \cdot 5 = 30 \quad x : 5 - 4 = 7$$

5 Знайди:

$\frac{1}{2}$ від 24 $\frac{1}{10}$ від 570

$\frac{1}{5}$ від 500

6 Розв'яжи рівняння.

$$(x + 8) - 9 = 17 \quad 7 \cdot (x - 3) = 35 \quad (x + 5) : 2 = 7$$

Я – людина

Урок 135. Знаходження числа за величиною його частини. Кратне порівняння чисел

1 Знайди число:

1) $\frac{1}{2}$ якого дорівнює 12:

2) $\frac{1}{7}$ якого дорівнює 5:

3) $\frac{1}{10}$ якого дорівнює 8:

4) $\frac{1}{100}$ якого дорівнює 4:

2 Василько прочитав 14 сторінок оповідання, що становить $\frac{1}{4}$ усього твору. Скільки сторінок в оповіданні?

Відповідь:

Скільки сторінок залишилося прочитати Василькові?

 Відповідь:

3 Одна зі сторін трикутника дорівнює 5 см і становить $\frac{1}{3}$ кожної з двох інших сторін. Знайди периметр цього трикутника.

Відповідь:

4 Для оздоблення класу друзі Марічка та Олесь вирізали 17 квітів, а листочків – на 51 більше. У скільки разів друзі вирізали більше листочків, ніж квітів?

Відповідь:

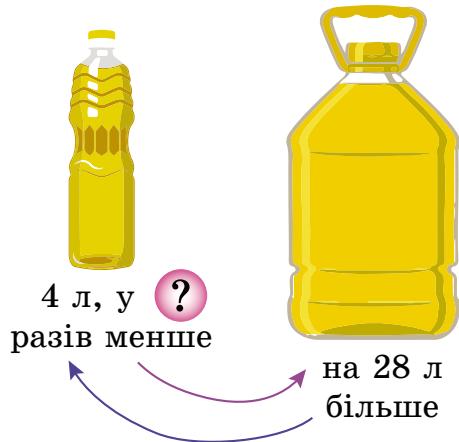
5 Знайди число:

- 1) $\frac{1}{3}$ якого дорівнює 8:
- 2) $\frac{1}{5}$ якого дорівнює 7:
- 3) $\frac{1}{20}$ якого дорівнює 4:
- 4) $\frac{1}{50}$ якого дорівнює 2:

6 У пляшці 4 л олії, а в бутлі – на 28 л більше, ніж у пляшці. У скільки разів олії у пляшці менше, ніж у бутлі?

- 1)
- 2)

Відповідь:

7 Постав біля тих нерівностей, які істинні для будь-якого значення a .

☐ $a + 2 > a$	☐ $a + 7 > 9$	☐ $a - 1 < a + 3$
☐ $a + 7 < a - 2$	☐ $7 + a > a + 6$	☐ $a - 3 > 4$

Урок 136. Обчислення виразів на всі дії. Розв'язування рівнянь та задач

1 Обчисли діями.

$$1) 39 - 75 : 5 =$$

$$2) (12 + 15) \cdot 4 =$$

$$3) 48 : 6 + 17 \cdot 5 =$$

$$4) 60 : (19 - 14) + 42 =$$

2 Розв'яжи рівняння.

$$x + 257 = 400$$

$$x : 6 = 13$$

$$173 - x = 125$$

3 Швидкість гіроскутера 16 км/год, а швидкість моторолера у 5 разів більша. На скільки більше кілометрів за годину проїжджає моторолер, ніж гіроскутер?

1)

2)

Відповідь:

4* Зошит коштує 13 грн. Його ціна становить $\frac{1}{3}$ ціни набору фломастерів і $\frac{1}{6}$ ціни пеналу. Скільки гривень треба заплатити за зошит, пенал і набір фломастерів?

1)

2)

3)

Відповідь:

5 Обчисли діями.

$$1) \quad 14 + 56 : 4 =$$

$$2) \quad 13 \cdot (42 - 36) + 107 =$$

6 Розв'яжи рівняння.

$$x - 137 = 542$$

$$125 : x = 5$$

$$37 \cdot x = 111$$

Урок 137. Перевір свої досягнення

Варіант 1

1 Обчисли.

1) $730 + 40 =$

2) $590 - 60 =$

3) $160 + 320 =$

4) $750 - 130 =$

2 Розв'яжи рівняння.

1) $x : 9 = 13$

2) $x - 24 = 79$

3 Обчисли діями.

1) $300 \cdot 2 + 120 =$

2) $71 - 92 : 4 =$

4 Виконай дії письмово.

$$\begin{array}{r} + 548 \\ \hline 217 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 781 \\ \hline 265 \end{array}$$

5 Чашка кави коштує 22 грн, що у 3 рази менше, ніж коштує піца. Скільки гривень треба заплатити за чашку кави і піцу?

1)

2)

Відповідь:

Варіант 2

1 Обчисли.

$$1) \ 520 + 70 =$$

$$2) \ 760 - 30 =$$

$$3) \ 310 + 480 =$$

$$4) \ 680 - 260 =$$

2 Розв'яжи рівняння.

$$1) x : 18 = 7$$

$$2) x - 35 = 69$$

3 Обчисли діями.

$$1) \ 300 \cdot 4 + 130 =$$

$$2) \ 81 - 75 : 5 =$$

4 Виконай дію письмово.

$$\begin{array}{r} + 219 \\ \hline 354 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 672 \\ \hline 147 \end{array}$$

5 Ручка коштує 16 грн, що у 5 разів дешевше, ніж коштує пачка паперу для принтера. Скільки гривень треба заплатити за ручку і пачку паперу?

1)

2)

Відповідь:

Урок 138. Повторення вивченого матеріалу

- 1 Запиши числа у вигляді суми розрядних доданків.

$$219 =$$

$$380 =$$

$$509 =$$

$$735 =$$

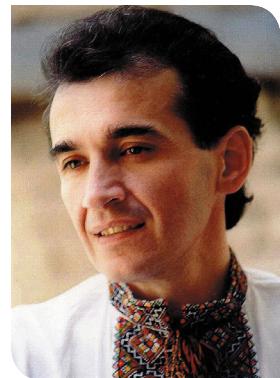
$$101 =$$

$$999 =$$

Придумай і запиши свій приклад.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Видатні українці

- 2 Обчисли, постав відповіді в порядку зростання та прочитай прізвище українського співака.

Ч $800 : 2 =$ **К** $735 + 30 =$ **Я** $130 - 88 =$

М $100 \cdot 3 =$ **У** $790 - 130 =$ **Р** $720 - 600 =$

Е $150 + 30 =$

Відповіді:

Прізвище:

- 3 Розв'яжи рівняння.

$$x + 120 = 500$$

$$x - 180 = 320$$

$$600 - x = 30$$

$$720 + x = 820$$

4 За купівлю двох акційних товарів у супермаркеті дають 24 фішки. Скільки фішок можна одержати за купівлю 7 таких товарів?

1)

2)

Відповідь:

Скільки треба придбати акційних товарів, що одержати 60 фішок?

Відповідь:

92 фішки обміняли на 4 іграшки. Скільки фішок треба на одну іграшку? *Відповідь:*

5 Довжина прямокутника дорівнює 24 см, а ширина – утрічі менша за довжину. Знайди периметр цього прямокутника.

1)

2)

Відповідь:

6 Розв'яжи рівняння.

$$700 - x = 250$$

$$320 + x = 630$$

$$x - 120 = 510$$

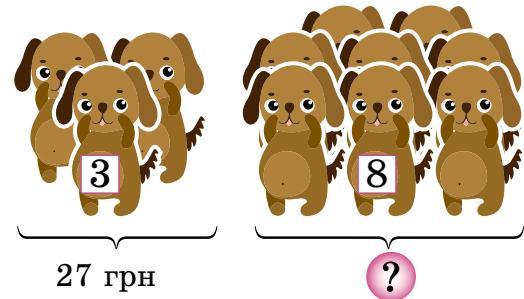
$$x + 370 = 470$$

- 7 Три однакові наліпки-собачки коштують 27 грн. Скільки коштуватимуть 8 таких наліпок?

1)

2)

Відповідь:

Скільки таких наліпок можна купити на 36 грн?

Відповідь:

Урок 139. Повторення вивченого матеріалу

1 $4 \text{ м} = \square \text{ дм} \quad \square \text{ см}$

$42 \text{ см} = \square \text{ дм} \quad \square \text{ см}$

$70 \text{ дм} = \square \text{ см}$

$372 \text{ см} = \square \text{ м} \quad \square \text{ см}$

$2 \text{ ц} = \square \text{ кг}$

$307 \text{ кг} = \square \text{ ц} \quad \square \text{ кг}$

- 2 5 однакових олівців коштують 20 грн. Ручка на 12 грн дорожча за олівець. Скільки гривень коштують 7 таких ручок?

1)

2)

3)

Відповідь:

3 $42 \text{ хв} \bigcirc 1 \text{ год}$

$2 \text{ год } 12 \text{ хв} \bigcirc 140 \text{ хв}$

1 хв 40 с $\bigcirc$ 100 с

$5 \text{ хв } 20 \text{ с} \bigcirc 340 \text{ с}$

- 4 Розв'яжи рівняння.

$7 \cdot x = 70 \quad x : 9 = 24 \quad 130 : x = 10 \quad x \cdot 12 = 84$

5 Виконай дії письмово.

$$\begin{array}{r} + 142 \\ 38 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 317 \\ 105 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 691 \\ \hline 128 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 137 \\ 82 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} -308 \\ \underline{-142} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} -105 \\ 87 \end{array}$$

6 Розв'яжи рівняння.

$$120 : x = 5 \quad x \cdot 13 = 78 \quad x : 4 = 29 \quad 17 \cdot x = 170$$

7 Виконай дії письмово.

$$\begin{array}{r} + 153 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 209 \\ \hline 154 \end{array}$$

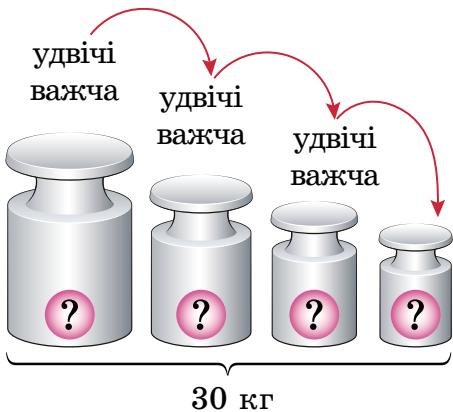
$$\begin{array}{r} + 197 \\ 560 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 152 \\ 81 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} -405 \\ 283 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} -206 \\ 3 \end{array}$$

8 Маса 4 різних гирь дорівнює 30 кг. Визнач масу цих гирь, якщо відомо, що кожна наступна гиря удвічі важча за попередню.

Урок 140. Підсумковий урок

1 Виконай дії письмово.

$$\begin{array}{r} + 342 \\ \hline 179 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 473 \\ \hline 127 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 349 \\ \hline 647 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 580 \\ 173 \end{array}$$

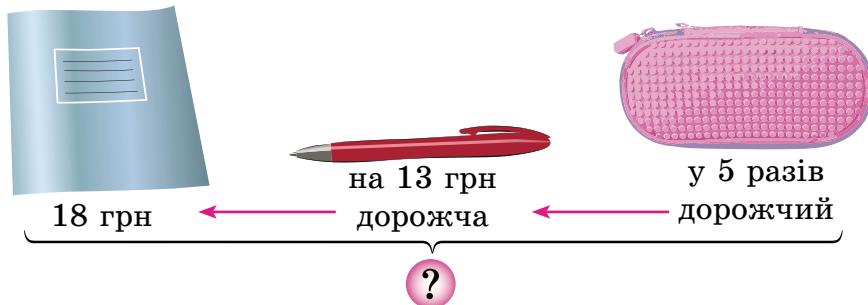
$$\begin{array}{r} -307 \\ 188 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 600 \\ 152 \end{array}$$

2) $x - 5 = 42 : 14$ $(x + 17) - 19 = 42$ $x : 5 + 7 = 9$

- 3) Зошит коштує 18 грн, а ручка – на 13 грн дорожча за зошит. Пенал у 5 разів дорожчий за ручку. Скільки гривень треба заплатити за зошит, ручку і пенал разом?

1)

2)

3)

Відповідь:

4)

$$\begin{array}{r} 124 \\ + 297 \\ \hline 297 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 374 \\ + 326 \\ \hline 326 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 738 \\ + 225 \\ \hline 225 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 490 \\ - 184 \\ \hline 184 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 405 \\ - 119 \\ \hline 119 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 700 \\ - 243 \\ \hline 243 \end{array}$$

5)

$x + 19 = 75 : 15$ $(x - 19) + 12 = 37$ $x \cdot 7 + 9 = 23$